

# עבודת השם

## פרשת "ויקרא"

**"וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב, בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אֲבִיר־בְּאֶרֶץ, כְּנָעַן."** (וישב לדיא) ביקש יעקב ליישב בשלווה, קפץ עליו רוזגשו של יוסף. צדיקים מבקשים ליישב בשלווה. אמר הקב"ה: לא די לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא אלא שמבקשים ליישב בשלווה בעולם הזה? (רש"י). מה חיסרון יש במה שביקש יעקב ליישב בשלווה ומדוע לא יאכל פירות מעשיו הטובים בעולם הזה ותהיה הקרן שמורה לו לעולם הבא? הרמח"ל ב"מסילת ישרים" פרק ט' כותב: "כי האדם לא למנוחה הוא בעוה"ז אלא לעמל וטורה, והיינו רק ע"י שהאדם מוותר על תענוג בעוה"ז ומתייגע בעבודתו יתברך. על ידי זה הוא נבנה ומשיג את שלימותו".

ה"חפץ חיים" זצ"ל היה אומר על הייסורים שבאים על האדם שצריך לקבלם בכבוד ראש, והבועט בייסורים דומה בעיני לאסיר שמוליכין אותו כבול בשלשלאות ברזל ורוצה להסירן מעליו, וכל מה שמסובב ומנסה להיחלץ מכבליו בכוח, הרי הוא רק מוזק לעצמו והשרשראות מוסיפות וחוזקות בבשרו.

בספר "שיחות מוסר" לבית שלום מרדכי מביא את דברי הגמרא (שבת לג) שם מסופר על רשב"י ובנו, שנתחבאו במערה מפני הרומאי שביקשו נפשם, נעשה להם נס ונברא להם עץ חרוכים לאכול פירותיו ומעיין מים לשתות, והיו פושטים בגדיהם ומכסים עצמם בחול עד צוואריהם ולומדים כך כל היום. ובזמן התפילה היו לובשים בגדיהם ומתפללים ושוב פושטים בגדיהם ומתכסים בחול כדי שלא יבלו בגדיהם. כך חיו י"ג שנה עד שבוטלה הגזירה ויצאו מהמערה. שמע רבי פנחס בן יאיר חותנו ויצא לקראתו לקבל פניו. הכניסו לבית המרחץ והיה מתקן ומחליק את בשרו, ראה שיש בקעים וסדקים בגופו מחמת שהיה יושב במערה בחול, היה בוכה ונשרו דמעות עיניו על הבקעים והיו צורבות את פצעיו של רשב"י, מר לו רשב"י: "אוי לי

שראיתך בכך?" א"ל: "אשריך שראיתני בכך שאלמלא לא ראיתני בכך לא מצאת בי כך?" כי מתחילה כשהיה רשב"י שואל שאלה הי רשב"י מתרץ תריסר תירוצים ולבסוף לאחר שיצא מהמערה שכשהיה רשב"י שואל שאלה היה רשב"י מתרץ עשרים וארבע תירוצים. וצריך להבין למה התכוון רשב"י בתשובתו "אשריך שראיתני בכך שאלמלא לא ראיתני בכך לא מצאת בי כך" - ויש לומר, שאמר לו: אלו הבקעים והסדקים בבשרי, שהותי במערה והסבל שחוויתי שם, הם שזיכו אותי שיהא בי כך, ובלעדיהם לא הייתי זוכה לריבוי תורה, שלימוד תורה זה מתוך עמל וקושי מתוך גרות ועראיות, הם שקירבו אותי לעומקה ולפנימיותה של התורה - הם שהולידו את רשב"י. (אור הניאל)

ויש לדעת שדווקא מתוך כך יכולים להגיע למדרגות נשגבות בעבודת ה', בבחינה של "עת צרה היא ליעקב וממנה ייושע" (דמיה לו) - מן הצרה עצמה, ומן העמל נולדת הישועה. רק חבל שהאנשים לא מתעוררים לפני היסורין כי האמת גלויה צריכים רק לפתוח את העיניים, האמת היא כמו חותמת שרשום עליה "אמת" שמסתכלים על הבסיס של החותמת רואים אותיות הפוכות אך אפשר לראות את החתימה רק אחרי המכה של החותמת על הדף רואים אמת יהי רצון שהקב"ה יראה לנו האמת, לפני המכה ולא נצטרך להכיר אותה אחרי המכה. כל אדם צריך לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה, כי כל מה שה' עושה זה לטובה רק שהחושים שלנו מטעים אותנו ואין אנחנו מבינים חשבנות עולם.

לילה אחד אדם חלם חלום, הוא חלם שהוא הולך לאורך החוף, יש מלאך אלוקים צבאות על פני השמיים חלפו במהירות כל מיני סרשי תקופות מחייו בכל סצינה הוא שם לב לשני זוגות עקבות רגליים בחול. זוג אחד שייך לו, והזוג השני למלאך אלוקים. עם חלוף הסצינה האחרונה של חייו הוא הסתכל אחורה לעקבות שבחול. הוא שם לב שפעמים רבות לאורך דרך חייו היה רק זוג עקבות אחד, כמו כן הוא שם לב שזה קרה בתקופות השפופות ביותר בחייו. דבר זה השרידו והוא שאל בחלום תוך כדי תפילה את אלוקים בנוגע לכך: "אלוקים, אתה אמרת שביום שאלך אחר חוקיך ומצוותיך אתה תלך עמדי לאורך כל הדרך שנאמר: "כי ה' ישמור צאתך ובוואך מעתה ועד עולם" והינה שמתו לב שבתקופות הקשות ביותר בחיי יש רק זוג עקבות אחד, אינני מבין מדוע כאשר הצטרכתי אותך יותר מכל עזבתני ענתה לו בת קול ממקום להפתעתו: "בני היקר עד מאוד, אני אוהב אותך ולעולם לא אעזובך. היו אלה עקבותיי שלי כשנשאתי אותך על כפי".

16:45	כניסת השבת
17:17	צאת השבת
16:36	שקיעה
17:48	ר. תם
6:35	הנץ

הפטרה "רפי ושמחי בת ציון"



עד כאן המשל. הנמשל מובן מאליו כאשר נדמה לאדם שהוא טובל, אך הוא אינו יודע שהקב"ה עושה עימו חסד כאשר ממרק את עוונותיו ע"י הייסורי כדי שלא יצטרך לראות פני גהינום. וכל מה שקב"ה עושה הוא לטובה. חכם עיניו בראשו בעין אחת יראה את גדולת אלוקים בעין השנייה יראה את אפסות עצמו כדי שלא יהיה כמו קורח שאומרת הגמרא: עינו היטעונו - כלומר רק עין אחת טעתה אצל קורח, בעין אחת ראה את גדולת אלוקים ובעין השנייה לא ראה את אפסות עצמו. אלא רצה כבוד וגאווה שמוציאה את האדם מן העולם. ישנם כאלה גרועים יותר מקורח ועדתו שעניינם להם ולא יראו אונניים להם ולא ישמעון אף להם ולא יריחון וכו'. ישנם יהודים שלא רואים את גדולת אלוקים ולא את אפסות עצמם ומסתובבים בעולם כאילו אין דין ודיין, ועל כל הייסורים שבאים לעולם במקום לעשות תשובה ולהתעורר הם מאשימים אשמות כלפי שמיים, או להם מיום הדין או להם מיום התוכחה.

מספרים על תלמיד חכם שבא להמגיד ממזריט'ש, זכותו יגן עלינו אמן, ושאלו: כיצד אמרו רבותינו, שחייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, והרי דבר זה קשה ביותר? ענה המגיד הקדוש שאת התשובה יקבל אצל תלמידו הקדוש רבי זושא מנאפולי זכותו יגן עלינו אמן. כידוע רבי זושא סבל מייסורים ומכאובים, מכף רגלו ועד קודקודו, ובאמת היה לחידה ולפלא מה תהיה תשובתו של רבי זושא?  
הלך אותו חכם לדבי זושא, וסיפר לו שבא בשליחות רבו המגיד ממזריטש כדי שיסביר לו את המאמר התמוה הנ"ל של חכמינו זכרונם לברכה. הביט בו רבי זושא בתימהון, וענה לו: "הרי על שאלה כזו צריך לענות מישוהו שלפחות סבל פעם אחת איזה דבר רע, ואני שמעולם לא סבלתי דבר רע, איני יודע להשיב..." הבין מיד אותו חכם את המשמעות של הדברים, ונשא קל וחומר מהצדיק אשר מדוכא הוא בייסורים, וטוען שאינו יודע מהי רעה.

### סיפור בהמשכים "סופו של צורר" חלק א.

תקופת שלטונו של אלפונסו האחד-עשר, שמלך בקסטיליה (חלק מספרד של ימינו) לפני כשבע-מאות שנה, הייתה טובה ליהודים. הם נהנו משוויון זכויות ותפסו משרות מכובדות. ייודות עזה נקשרה בין המלך לדון יוסף בן אפרים הלוי בנבנישתי. הוא היה עשיר, מיוחס, ובעל השכלה רחבה. המלך מינה אותו ליועצו האישי ולשר-האוצר של המלוכה. עוד יודי מקורב למלך היה דון שמואל אבן-יוואקאר. הוא היה רופא ואסטרונום. גם אותו המלך העריך מאוד וביקש ממנו להיות רופאו האישי. מעמדו של דון יוסף עורר קנאה עזה בקרב בני האצולה הנוצרים. אש הקנאה בערה גם בליבו של אחד ממשרתיו, גונזלו מרטינו. גונזלו זה ביקש מדון יוסף להציגו לפני המלך ולהשיג לו משרה מכובדת. בחלקת לשונו ובמתק שפתיו הצליח להתקרב אל המלך, וזה מינה אותו למפקד בצבאו. עתה לא היה לו אלא לצפות לשעת הכושר. התקוממות המונים בצפון אפריקה הביאה מלחמה אל שערי קסטיליה. אלפים הצליחו לעבור את המעבר הימי שבין המדינות, ואלפונסו שיגר את צבאו כדי להודפם. אולם המורדים נלחמו בחירו-נפש וצבאו של המלך נסוג פעם אחר פעם. מהלכי הקרבות השרו על המלך מתח ודכדוך. המלחמה רוקנה את קופת המלוכה. התעורר צורך מידי להשיג כספים גדולים לבלימת המורדים. גונזלו ניצל את ההזדמנות. "מבין אני את הצורך הדחוף במילוי קופת המלוכה", אמר למלך. "הנני מוכן להעביר לידי המלך עשרים אלף כיכרות זהב". פני המלך אורו, והוא הפנה אל גונזלו מבט שואל. גונזלו אמר במתק שפתיים: "אם ימסור לי המלך עשרה יהודים, מעשירי העדה, לעשות בהם משפט על הכספים שהשיגו בדרכי מרמה, אוכל למלא את הבטחתך". "מי הם?", שאל המלך. גונזלו החל לשפוך אש וגופרית על שנוא-נפשו, דון יוסף. אחריו עבר לדבר סרה ברופא המלך, דון שמואל, ובשאר עשירי היהודים. "אילו היו נאמנים למלך היו באים מרצונם ומציעים את עזרתם בשעה קשה זו", טען בלהט. בשפת חלקות ובדברי חנופה הצליח גונזלו למצוא מסילות לליבו של המלך. זה שוכנע, ונתן לגונזלו רשות לעשות ביהודים כטוב בעיניו. עם עליית קרנו של גונזלו החלה תקופה קודרת בחיי יהודי קסטיליה. דון יוסף הושלך לכלא בטולדו, באשמת קשירת קשר ושדידת קופת המלוכה. הוא לא שרד בעינויים ונפט. ככל הנראה גרם מותו צער למלך, והוא מסר את גופתו למשפחה לקבורה, ואף פטר את המשפחה מתשלום מיסים. גורלו של רופא המלך, דון שמואל, לא שפר. הוא נעצר עם שני אחיו ורכושם הוחרם... **המשך ב"ה שבויע הבא!**

### פינת ההלכות "כמה דינים פרטיים הנוהגים בשבת"

**כנ.** אין מקדשין אישה בשבת. ולא חולצין ולא מייבמין. ואם עבר וקידש אישה בשבת הקידושין תופסין. (ילקוט יוסף שבת כד ה עמוד צד)  
**כד.** נישואין הנערכים בערב שבת, אם הכלה בתולה צריכים החתן והכלה להתייחד קודם כניסת השבת, אבל אין צורך בייחוד גמור הראוי לביאה, אלא רק שיכנסו למקום צנוע. (ילקוט יוסף שבת ה עמוד צד). ויסוד הדין מבואר בבנימין זאב, ובשער המלך, ומבואר מדברייהם דדוקא בער"ש עושים יחוד מיד אחר החופה, ומשמע דבשאר הימים אין צריך לסמוך היחוד לחופה. ודיוק זה לא רצה להבין בספר תורת הישיבה, ובחנם השיג על דברינו, ורצה לבטל מנהג רבותינו ראשי הישיבות זיע"א.  
**כה.** הנושא אלמנה בשבת, אם הייתה טהורה ונתייחד עמה ייחוד גמור הראוי לביאה לפני כניסת השבת, והשער סגור, מותר לכונסה בשבת, ואין לחוש בזה משום קונה קנין בשבת, וכן אין לחוש בזה משום סכנה, ומאן דלא קפיד לא קפדינן בהדיה. (ילקוט"י שבת ה עמוד צז)

**עלון זה לעילוי נשמת!**

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאוגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורבחון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

**ת. נ. צ. ב. ה.**

עורך ומגיש: שלום ע.  
המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:  
יש לשלוח הודעה לאימייל: [avodat.asef@gmail.com](mailto:avodat.asef@gmail.com)  
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"